

Przedmowa

Prawo Unii Europejskiej gwarantuje osobie fizycznej swobodę przemieszczania się na jej terytorium. Logicznym następstwem wskazanej swobody, koniecznym dla jej faktycznej realizacji, jest ochrona integralności tej osoby w państwie członkowskim na takich samych zasadach, jakie odnoszą się do jego obywateli i osób w nim zamieszkujących. Okoliczność ta stała się podstawą do przyjęcia w Unii Europejskiej szeregu regulacji mających zapewnić równe traktowanie osobom korzystającym z jej swobód niezależnie od tego, na terenie jakiego państwa członkowskiego przebywają. Do regulacji tych należy m.in. dyrektywa Rady 2004/80/WE z 29.4.2004 r. odnosząca się do kompensaty dla ofiar przestępstw (Dz.Urz. UE L z 2004 r. Nr 261, s. 15). Dyrektywa ta zobligowała państwa członkowskie UE do zapewnienia, że ich przepisy krajowe przewidują istnienie systemu kompensaty dla ofiar umyślnych przestępstw z użyciem przemocy popełnionych na ich odpowiednich terytoriach, który gwarantuje sprawiedliwą i odpowiednią kompensatę dla ofiar. Dzięki temu możliwe stało się zapewnienie dostępu do kompensaty w sytuacjach transgranicznych na zasadach ustanowionych w dyrektywie.

Wypełnienie obowiązków związanych z transpozycją dyrektywy 2004/80/WE do wewnętrznego polskiego porządku prawnego znalazło wyraz w uchwaleniu ustawy z 7.7.2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw umyślnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 325), która – po kilku nowelizacjach – ostatecznie przyjęła nazwę: ustawa o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych.

Przedmiotowy komentarz do tej ustawy, przygotowany przez praktyków zajmujących się prawem karnym i socjalnym, służy – w założeniu – wyjaśnieniu zasad, na jakich opiera się kompensata państwowa, przesłanek umożliwiających wnioskowanie o jej przyznanie, istotnych aspektów postępowania o przyznanie kompensaty i wykonania postanowienia w tym zakresie, przy uwzględnieniu kontekstu międzynarodowego. W komentarzu uwzględniono dotychczasowy dorobek judykatury i doktryny, zarówno polskiej, jak i zagranicznej w zakresie, w jakim może to służyć prawidłowej wykładni obowiązujących regulacji. W związku z tym odniesiono się m.in. do kwestii zgodności polskiej ustawy z dyrektywą 2004/80/WE w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, oraz wskazano na możliwości prawne, jakimi dysponuje jednostka w razie stwierdzenia nieprawidłowego transponowania dyrektywy na jej szkodę.

Przedmowa

Komentarz do ustawy stanowi również wypełnienie luki, jaka powstała na rynku wydawniczym w związku z nowelizacjami ustawy o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych, w szczególności w drodze ustawy z 5.8.2015 r. o zmianie ustawy o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2015 r. poz. 1587). Obszerne zmiany, które weszły w życie z dniem 13.1.2016 r., spowodowały, że dostępne dotychczas komentarze do ustawy oraz monografie dotyczące tej problematyki częściowo utraciły aktualność, rodząc potrzebę przygotowania opracowania kompleksowo odnoszącego się do poszczególnych regulacji ustawy w jej obecnym brzmieniu.

Komentarz stanowi opracowanie skierowane przede wszystkim do adwokatów, radców prawnych, sędziów, prokuratorów, a także innych osób mających na co dzień styczność ze wskazaną problematyką. Może być również pomocny w procesie dydaktycznym dla studentów prawa i administracji oraz wszystkich zainteresowanych zagadnieniami związanymi z finansowym wsparciem ofiar czynów zabronionych.

Autorzy

Warszawa, maj 2019 r.